

Monumentnummer*: 529687

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijkmonument
Inschrijving register* 28 juni 2010
Kadaster deel/nr 82955/23

Woonplaats* Arnhem
Gemeente* Arnhem
Provincie* Gelderland

Locatiennaam Arnhem
Locatieomschrijving Deelen/Klein-Heidekamp

Kadastrale gemeente* Arnhem
Sectie* A
Kadastraal object*
Appartement aanduiding
Grondperceel 1541

Omschrijving**

Inleiding

Gebouw 1-20 c.a. ligt vrijstaand met tuin, tegen een bosachtige achtergrond, noordwestelijk van en schuin tegenover nummer 1-19a/b, in het westelijk verlengde van het oostwaarts geknikte noordelijk uiteinde van de westelijke van de beide noord-zuid lopende wegen op Klein-Heidekamp. De daknok is ongeveer oost-west gericht en staat haaks op het noord-zuid lopende deel van de westelijke hoofdas. Gebouw 1-20 c.a. is een in 1940-1941 als 'Regelbau' tot stand gekomen legeringsgebouw en is op macroniveau onderdeel van een grote militaire vliegveldstructuur uit de jaren 1940-1945, op mesoniveau van een ijl complex van in brinkdorppachtig verband geplaatste gebouwen en op microniveau van een tweetal iets afzijdig gebouwde panden.

Omschrijving

Eenlaags, met ca. 50 cm dik buitenmuurwerk en ten dele met kruipruimte uitgevoerd bakstenen LEGERINGSGEBOUW op hoofdzakelijk rechthoekige plattegrond en gedekt door een met gemengde gegolfde opnieuw verbeterde holle (Hollandse) pannen belegd en onderin iets uitgezwenkt zadeldak tussen puntgevels, met achterin een schoorsteen in de daknok en een tweede schoorsteen ongeveer halverwege het zuidelijk langsschild. Westelijke kopgevel voorzien van onder eigen zadeldak gebrachte, in een iets latere bouwperiode tot stand gekomen lagere aanbouw. Tevens sporen van vrij ingrijpende verbouwing in de zuidelijke langsegevel, waar het vermoedelijk

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

oorspronkelijk enkele venster is vervangen door een tweetal vergelijkbare exemplaren. Pannendek vertoont kleur- en materiaalsporen van verbouwing. In de kopse oostgevel / hoofdgevel rechts twee vensteropeningen onder hanenkam, met betonnen kalf en voorzien van met roeden verdeelde dubbele houten tweeruits draairamen onder, en vierruits valramen boven, beide met onder het kalf plaatstalen luiken met groen en wit geschilderd zandlopermotief, en links hiervan een toegangsopening met verdeeld bovenlicht en vernieuwde houten deur, drie treden en een later aangebrachte grotendeels houten luifel. Op zolderverdiepingniveau een tweetal kleinere vensters met vierruits draairamen. Noordelijke of rechter langsgevel met drie maal twee vensteropeningen, met betonnen kalf en voorzien van met roeden verdeelde dubbele houten tweeruits draairamen onder, en vierruits valramen boven, alle met onder het kalf plaatstalen luiken met groen en wit geschilderd zandlopermotief. Zuidelijke langsgevel met twee maal drie vergelijkbare vensteropeningen, met hiertussen een toegangsopening onder segmentboog met grijze kunststenen aanzet- en sluitstenen en met roeden verdeelde dubbele tuindeuren, deze laatste uitzicht gevend op een drie treden hoog half rond bakstenen bordes. Rechts van dit alles een later binnen een rollaag aangebracht rond venster met kruislings in vieren verdeeld houten raam en links ervan de twee gewijzigde vensters, beide zonder luiken en ontdaan van de duimen. Links van deze beide vensters tevens duidelijke bouwsporen van de aanbouw, alwaar geen gevelopeningen. Westelijke kopgevel met links in hoofdvolume en in de aanbouw een vensteropening met betonnen kalf en met door roeden verdeelde dubbele houten tweeruits draairamen onder en vierruits valramen boven; beide met onder het kalf plaatstalen luiken met groen en wit geschilderd zandlopermotief. In de kopgevel van de aanbouw tevens souterrainlicht. Op zolderverdiepingniveau in de westelijke kopgevel van het hoofdvolume links van het midden een kleiner venster met vierruits raam. De noordgevel van de aanbouw bevat een toegangsopening met vierruits bovenlicht en vier treden, waarin een ruitgewijze beplankte deur en dito ruitje. Wit geschilderde windveren en mastgoten. Interieur ten dele gemoderniseerd en gewijzigd, onder meer door uitbraak tussenmuur, Eterniet als dakbeschot en deels verlaagde plafonds. Drie van de kennelijk oorspronkelijk vijf - al dan niet gecombineerde - rookkanalen / schoorstenen zijn op zolder bij het beschot afgetopt. Op zolder bouwsporen van een ten behoeve van de constructie van de aanbouw dichtgezet venster. Tevens voor bouwtijd kenmerkende onderdelen, zoals deur- en raamkozijnen, paneeldeuren, tochtdeuren, vaste kasten, kapspanten en -sporen. Onder aanbouw een kleine, half onder de grond gelegen kelder, terwijl het grootste gedeelte van het pand is voorzien van een ongeveer 1,5 m hoge kruipruimte.

Waardering

LEGERINGSGEBOUW, deelluitmakend van een ensemble van legeringsgebouw met annexe garage / stalling, van algemeen belang als goed herkenbaar en ondanks een tussentijdse - mogelijk kort na oplevering uitgevoerde - wijziging relatief gaaf onderdeel van een uit de Tweede Wereldoorlog stammend en door de Duitse bezetter als onderdeel van een groot militair vliegveld opgezet legerkamp, vanwege: architectuurhistorische, stedenbouwkundige, krijgs- en cultuurhistorische en complex- en ensemblewaarden, die onder meer kunnen blijken uit de op lokale vormen geïnspireerde traditionalistische bouwtrant, uit de voor de bouwtijd kenmerkende onderdelen en details, uit de kunstmatig opgezette brinkdorpstructuur en de tot in detaillering doorgevoerde camouflage, uit de samenhang van en met het totale militaire vliegveldconcept en de ruimtelijke hoofdlijnen en onderdelen van het kampement, en uit de onderlinge verwantschap van de hierbij toegepaste vormen.

Hoofdcategorie

Verdedigingswerken en militaire gebouwen

Subcategorie

Militair verblijfsgebouw

Functie

Legeringsgebouw

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument